

Afdeling Groningen

April-mei 2025

Vastentijd of Veertigdagentijd – een periode van bezinning

Zoals u weet is de vastentijd of veertigdagentijd op 5 maart weer begonnen. De traditie van de vastentijd vindt zijn oorsprong in de vroege christelijke kerk. Al in de eerste eeuwen na Christus begonnen christenen zich voor te bereiden op Pasen door middel van gebed en vasten. In de 4e eeuw werd de periode van 40 dagen officieel vastgesteld door de kerk, geïnspireerd door Bijbelse voorbeelden van vasten, zoals de 40 dagen van Jezus in de woestijn. In de Middeleeuwen werd de vastentijd streng nageleefd. Christenen onthielden zich niet alleen van vlees, maar ook van zuivelproducten en eieren. Dit leidde tot creatieve oplossingen, zoals het bakken van vastenbrood en het bewaren van eieren, wat later de oorsprong werd van de paastradities die we nu kennen, zoals het versieren van eieren.

In de moderne tijd is de nadruk minder op strikte voedselrestricties komen te liggen en meer op persoonlijke groei, solidariteit en spirituele verdieping. Veel mensen, ook niet-gelovigen, gebruiken de periode als een moment van rust en reflectie.

Met de tijd zijn de regels versoepeld, en in de moderne tijd verschuift de nadruk van strikte voedselbeperkingen naar persoonlijke en spirituele groei. Toch blijft het een periode van bezinning en toewijding, waarin christenen wereldwijd zoeken naar manieren om dichter bij hun geloof en medemens te komen. In de moderne tijd betekent vasten niet alleen het onthouden van voedsel, maar ook het bewust omgaan met gewoontes die ons leven beheersen.

Vasten is niet alleen iets laten, maar ook iets doen. Veel mensen kiezen ervoor om tijdens deze periode extra aandacht te geven aan naastenliefde, duurzaamheid of dankbaarheid. Een periode van minder consumeren kan ruimte maken voor meer delen, zowel in tijd als in middelen. Het draait om ruimte maken – voor stilte, bezinning en verbinding met jezelf, met anderen en met God.

Vervolg pagina 2

De vastentijd weerspiegelt de 40 dagen die Jezus doorbracht met vasten in de woestijn en volharden tegen verzoeking door Satan. In Lucas 4: 1-13 lezen we dat Hij al die tijd niets at en na 40 dagen een enorme honger had, heel begrijpelijk. En dan komt de duivel om Jezus allerlei verlokkelijks aan te bieden. Maar Jezus blijft standvastig en wijst alles onverbiddelijk af terwijl hij de duivel om de oren slaat met de woorden: Er staat geschreven... Tot slot brengt de duivel Hem naar Jeruzalem, zette Hem op het hoogste punt van de tempel en zei tegen Hem: 'Als U de Zoon van God bent, spring dan naar beneden. Want er staat geschreven: "Zijn engelen zal Hij opdracht geven om over U te waken. Op hun handen zullen zij U dragen, zodat U Uw voet niet zult stoten aan een steen."' Maar Jezus antwoordde: 'Er is gezegd: "Stel de Heer, uw God, niet op de proef."'

Tijdens de veertigdagentijd doen veel mensen iets extra's. Ze lezen bijvoorbeeld vaker uit de Bijbel of zetten zich extra in voor de buurt. Of ze onthouden zich juist van sommige luxe door te vasten, bijvoorbeeld door bepaalde dagen of gedurende de hele periode weinig of sober te eten, of door 40 dagen lang minder social media te gebruiken, of geen alcohol te drinken. De vastentijd is voor veel christenen een tijd van inkeer en bezinning. Om het paasfeest goed en oprecht te kunnen vieren is er voorbereiding nodig, maar ook mensen die niet gelovig zijn vinden zo'n periode van rust en bezinning prettig. De laatste week van de vastentijd staat bekend als Goede Week, die begint met Palmzondag en eindigt met de vreugdevolle viering van Pasen wat het belangrijkste feest van het Christendom is.

Ik wens u een gezegende veertigdagentijd!

Sylvia Oosterhuis

In maart 2025, tijdens de algemene ledenvergadering, heeft Andries Verdam zijn functie neergelegd en zich niet meer herkiesbaar gesteld.

Daarom zoeken wij op korte termijn weer nieuwe bestuursleden die plaats willen nemen in ons bestuur.

Graag willen wij deze plaatsen weer ingevuld zien om de continuïteit van onze afdeling te kunnen garanderen.

Heeft u interesse, neem dan gerust contact op met een van de leden van het huidige bestuur.

André Horenberg

Van de ledenadministratie

Overleden:

Dhr. G. van der Veen

Mw. G. Jonker

Dhr. W.R. van Wilgen

Mw. M.C. Meiners-Tutuarima

Rubensstraat 66

Esdoornlaan 127

Helperzoom 303

Nieuwe Kijk in't Jatstraat 1a

Hetzij wij leven, hetzij wij sterven, wij zijn des Heren

Voor ledenadministratie: secretariaat PCOB afd. Groningen.
 groningen@pcob50plus.nl

Voor vragen m.b.t. Magazine/Nieuwsbrief kunt u contact opnemen met:

Bezorging

C.A. Verdam, Multatulistraat 3, 9721 NE Groningen

Tel. 06-14212102 email: mattyandries.verdam@gmail.com

Samenstelling

A.F. Horenberg, Berkenlaan 162, 9741 JT Groningen

Tel. 050-5717800 email: groningen@pcob50plus.nl

Het volgende nummer verschijnt 21 mei 2025

Graag kopij inleveren uiterlijk: **12 mei 2025**

groningen@pcob50plus.nl of Berkenlaan 162

Programma 1e helft 2025 ANBO-PCOB

Woensdag 9 april 2025

Sprekers: Janolda Hogendorf en Hendrik Snel.

Thema: luisteren naar en uitleg over de Mattheüs Passion

Zie verder pagina 9

Deze lezing vindt plaats in de :**Mennozaal van de Doopsgezinde Gemeente aan de Boteringestraat 33 te Groningen**

Aanvang: **14:30** uur

Entree € 2,00 (2x koffie en/of thee)

Voor info Sylvia Oosterhuis 06 373 078 36

Excursie naar Emden op woensdag 7 mei 2025 *-hierdoor vervalt de ledenmiddag van 14 mei 2025-*

Het Platform ANBO-PCOB Provincie Groningen biedt **aan de leden van de PCOB** een excursie aan naar Emden (Duitsland) voor een **speciale ledenprijs** van € 30,00 p.p. (Alleen voor leden van de PCOB.)

Deiman tours uit Winschoten verzorgt de excursie. Er zijn 62 plaatsen beschikbaar. De inschrijving zal gaan in volgorde van binnenkomst betaling bij de penningmeester.

Mochten er meer inschrijvingen binnenkomen dan 62, dan worden ze ingeschreven als eerste voor een eventuele **excursie in 2026**, onder dezelfde voorwaarden (met subsidie). Het bedrag dat is betaald voor de excursie 2025 zal wel worden terug betaald.

Aanmeldformulier op pagina 5

De vertrektijden per opstapplaats worden later bekend gemaakt, instappen tussen 11.00 uur en 13.00 uur

Het reisprogramma op 7 mei 2025:

Leek Carpool A7, Groningen Kardinge, Ten Boer Koopmansplein , Appingedam busstation, Meeden Carpool N33, Nieuwe Pekela en Onstwedde.

Aankomst Emden plm. 14.15 uur bij Grand Café am Stadsgarten in Emden. (koffie/thee met iets erbij).

Programma:

plm. 15.30 uur Hafenrundfahrt tot 16.45uur (bij aanmelding vermelden) of stadswandeling op eigen gelegenheid 15.30 uur tot 16.45 uur
16.45 Vertrek restaurant Hesel. Diner 17.15 uur tot 19.00 uur

Verwachte aankomsttijd terugreis tussen 19.30 uur en 21.00 uur

Inschrijfformulier:

Opsturen naar R. de Vries , De Wending 46, 9933 KN Delfzijl
of mailen naar: r.de.vries2@home.nl

Naam/ namen : _____

Straat : _____

Postcode en Plaats : _____

Ik/wij ben/zijn lid van de afdeling ANBO-PCOB in

Ik/ wij wil/willen graag instappen in: : _____

(Leek- Groningen Kardinge- Ten Boer- Appingedam- Veendam - Pekela-Onstwedde)

- ☐ Ik ga met de rondvaart mee
- ☐ Ik ga zelf een stadswandeling maken in Emden

Telefoon: _____

Mailadres: _____

Betaling:

Ik heb mijn betaling overgemaakt op (datum): _____

Rekeningnummer ANBO- PCOB Afdeling Provincie Groningen:
NL24RABO 0104 1605 51

Verjaardagen mei 2025

Naam	Datum
Mw. J.F. de Vries	1 mei
Mw. J. Winter	4 mei
Dhr. A.F. Horenberg	5 mei
Mw. D. van Loo-Teule	5 mei
Mw. S. Postema - v.d. Wal	5 mei
Mw. J.F. Bosman	6 mei
Mw. E.E. Arkema-Bethlehem	11 mei
Dhr. B.M. Tobi	15 mei

♥♥♥ LOVE BALLOON ♥♥♥

Naam	Datum
Mw. H.E. Kukler-Koudstaal	18 mei
Mw. M.C. Meiners-Tutuarima	20 mei
Mw. M. Boerema-Runia	21 mei
Dhr. J.K. de Groot	21 mei
Mw. H. Alta - Heinstra	26 mei
Mw. D. Kuik	29 mei
Dhr. A. Schoenmaker	31 mei

Het Genesis Dieet (137) (april-mei '25) (herh. 41,42)

Dr. Gordon Tessler heeft veel onderzoek gedaan naar Gods instructies over onze voeding, en beschrijft de resultaten hiervan in zijn boek: "Het Genesis Dieet". Het is de rode draad van de artikelenserie, beginnende bij Genesis 1:29.

Bij onderzoek naar de chemische samenstelling van moedermelk bij dieren, is ontdekt dat **de voedingswaarde van die melk op een unieke manier, door onze Schepper, is afgestemd op de specifieke behoeften van elke diersoort!**

Koemelk bijvoorbeeld bevat krachtige groeihormonen, bedoeld om een kalf van **40** kilo, bij de geboorte, te laten groeien tot **450** kilo als het **twee** jaar later volwassen is! Ter vergelijking: Een menselijke baby is bij de geboorte zo'n **twee en een half-** tot **vier** kilo en bereikt een gewicht van **50-** tot **90** kilo wanneer hij **21** jaar(!) later volwassen is!

Melk met deze koeien groei-hormonen kunnen de menselijke hormonen danig uit balans brengen en zorgt dan voor dikke billen en dijen, die sommige vrouwen zo typeren!

Melk is dus **niet** geschikt voor volwassenen! Melk is **alleen** geschikt voor baby's en jonge kinderen, want alleen **zij** beschikken over enzymen die melk kunnen verteren. Hieruit blijkt dus zonneklaar dat melk **geen** goede bron van kalk/calcium is in het geval van passend voedsel bij **osteoporose!** (Ontstaat door kalkgebrek)

Het tweede hoofdpunt, wat in **alle** antwoorden van deskundigen ter sprake kwam, is de aanwezigheid van **dierlijk vet** in melk dat, zoals bekend is, een **verzadigd** vet is. Dit slechte soort vet veroorzaakt ernstige problemen met **hart** en **bloedvaten**.

Voedseldeskundigen zijn tot de conclusie gekomen dat zuivelproducten de oorzaak zijn van slijm vorming, verstopping en ontstekingen van de bijholten, allergieën, astma, obstipatie (darmverstopping) en allerhande hart- en vaatziekten. Terwijl het Zuivelbureau beweert dat "**melk**" de meest volmaakte voeding is uit de natuur." Zeker, koemelk is de volmaakte, natuurlijke voeding voor een **kalf**, maar niet voor een mens! Een kalf heeft **totaal** andere voeding nodig en een geheel andere lichaamsbouw en stofwisseling dan een mensenbaby en aan het grotere geboorte-gewicht van **40 kg!**

Deze afleveringen zijn, met schriftelijke toestemming van de uitgever, bewerkt en samengesteld door:
Arend Schoenmaker

Het ontstaan van de Oldambster boerderij

Themamaand Monumenten – In het oosten van de provincie Gronin-

gen zijn ze niet te missen: de Oldambster boerderijen. Soms in lange rijen naast elkaar, en af en toe onderbreken ze het serene landschap. De oorsprong van deze bijzondere

boerderij ligt in de achttiende eeuw.

De naam van de boerderijsoort is afkomstig van Oldambt, een streek in het uiterste oosten van de provincie. Het bouwtype van de Oldambster boerderijen kwamen in de zeventiende eeuw al voor in het Oosten van Friesland. De eerste Groningse "Oldambstersters" werden in 1720 gebouwd in Nieuweschans, aan de Duitse grens. Later werden ook op andere plekken in de provincie Oldambster boerderijen gebouwd. Het type boerderij werd in 1724 voor het eerst genoemd in enkele kaartboeken. De oudste nog bestaande schuur staat in Warffum, in het uiterste Noorden van Groningen. Deze boerderij is omstreeks 1615 gebouwd.

Kenmerken

Een belangrijk kenmerk van de Oldambster boerderij is dat de woonkamer en de schuur in elkaars verlengde zijn gebouwd. Hierdoor lijkt de boerderij van buiten één geheel. Het woongedeelte wordt gekenmerkt door hoge vensters met kelderramen, waardoor de boerderij een deftige uitstraling heeft. De boerderij is voorzien van kelders en zolders, waar het geoogste graan werd gedroogd. De zoldervloer werd gemaakt van dikke planken, waardoor het gewicht van de graanlast zonder problemen werd gedragen. Het gebint, een skelet van houten balken, zorgt bij deze boerenschuren voor genoeg evenwicht. De meeste Oldambster boerderijen beschikken over een slingertuin, die vaak naar Engels voorbeeld zijn aangelegd.

Welvaart Groningse boeren

De binnenkant van de Oldambtster boerderij is vaak mooi versierd en

toont de welvaart van de Groningse boeren uit de negentiende eeuw. Rond 1900 specialiseerden de Groninger boeren zich in de akkerbouw, waardoor het Oldambt één van de meest vooruitstrevende landbouwgebieden van Europa werd. Bovendien verdienden ze veel met de hoge graanprijzen, waardoor boerderijen en tuinen op stand ingericht werden. Omdat de woonkamer steeds belangrijker werd, kreeg het Oldambt gaandeweg de bijnaam "villaboerderij". Het chique karakter van de Oldambter boerderij werd versterkt door de slingeruinen, die vaak naar Engels voorbeeld werd aangelegd.

De Oldambt tegenwoordig

De meeste Oldambster boerderijen dienen tegenwoordig nog steeds als boerderij, soms ook aangevuld met een bad & breakfast of theeschenkerij. In het Openluchtmuseum in Arnhem is een Oldambster boerderij uit het dorp Beerta uit 1797 te bewonderen.

Bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/het-ontstaan-van-de-oldambster-boerderij>

Enkele hoofdlijnen bij de uitleg van de Mattheus Passie.

Zie pagina 4

Janolda en ik nemen u mee door de Mattheus Passie van Johan Sebastian Bach. We laten met piano en dwarsfluit verschillende hoogtepunten uit de Mattheus Passie horen.

Over deze compositie van Johan Sebastian Bach is veel te vertellen en uit te leggen.

Wat heeft Bach met bepaalde muzieknotaties bedoeld.?

Hoe bracht hij tekst en muziek bij elkaar?

Waarom liet Bach het "Herr, bin ich's" 11 keer zingen?

Zomaar een paar vragen.

We laten de luisteraars van de 14 koralen er 6 meezingen.

U gaat na de uitleg vast en zeker bewuster en intenser naar een uitvoering van de Mattheus Passie luisteren.

Janolda Hogendorf en Hendrik Snel

Waarom heeft koffie op iedereen een ander effect?

Niks zo lekker als dat eerste bakkie koffie om je op gang te helpen. Maar waar de ene persoon al na één kopje uit de startblokken schiet, heeft de ander een hele pot nodig. Hoe komt dat?

Sommige mensen kunnen om tien uur 's avonds een kop koffie drinken en vallen vervolgens als een blok in slaap. Anderen hoeven alleen maar aan hun ochtendcappuccino te ruiken en staan al te stuiten. Waarom heeft cafeïne zo'n uiteenlopende invloed op verschillende mensen?

Cafeïneboost of niet? Bedank je genen maar

Veel mensen drinken koffie niet alleen voor de smaak, maar ook voor dat extra zetje in de rug. Maar wat blijkt? Niet iedereen ervaart die glorieuze cafeïneboost hetzelfde. Sommige mensen merken zelfs (bijna) niets van de oppeppende werking van cafeïne.

Hoeveel troost jij precies haalt uit je bakkie troost, ligt voor een groot deel vanaf je geboorte vast. Dit heeft namelijk te maken met hoe snel jouw lichaam koffie afbreekt. En dat is weer voor een groot deel genetisch bepaald. Het hangt namelijk af van de aanwezigheid van het CYP1A2-gen. Dit gen is verantwoordelijk voor de aanmaak van een enzym dat 95 procent van de cafeïne die je binnenkrijgt afbreekt.

Drie groepen mensen

Wanneer het op het verwerken van koffie aankomt, zijn er drie soorten mensen op deze wereld. Zo'n 50% van de mensen heeft twee keer het CYP1A2-gen. Deze groep breekt cafeïne erg snel af. Zo'n 40% heeft het gen één keer. Zij verwerken koffie een stuk trager. De overige 10% heeft het gen helemaal niet en doet er dus nog veel langer over om de cafeïne uit hun systeem te krijgen.

Bij sommige mensen kunnen de effecten van een kop koffie hierdoor tot wel tien uur blijven hangen, terwijl anderen na twee uur alweer 'ontnuchterd' zijn. Maar de snelheid waarmee we cafeïne afbreken, vertelt niet het hele verhaal van onze subjectieve koffie-ervaring. Om die te begrijpen, moeten we kijken hoe cafeïne te werk gaat in ons lichaam.

Hoe werkt cafeïne?

Het wakkere gevoel dat we ervaren na het drinken van koffie wordt veroorzaakt doordat cafeïnemoleculen zich binden aan de adenosinereceptoren in de hersenen. Deze receptoren zorgen er normaal gesproken voor dat we ons 's avonds slaperig gaan voelen. Dat doen ze door in de loop van de dag het stofje adenosine op te vangen vanuit het lichaam

en vervolgens een vermoeidheidssignaal af te geven aan de rest van de hersenen.

Wanneer je koffie hebt gedronken, loopt dat net even anders. Doordat de cafeïne zich bindt aan de adenosinereceptoren, blokkeert het deze. Zo kan het stofje adenosine er niet meer bij komen, en sturen de receptoren ook geen vermoeidheidssignaal aan de rest van de hersenen.

Hoeveel van die receptoren iemand heeft, kan sterk verschillen per persoon. Dit is deels weer genetisch bepaald, maar wordt ook beïnvloed door hoeveel koffie je gewoonlijk drinkt. Als je heel veel koffie drinkt, zijn je receptoren constant geblokkeerd. Om dit te compenseren zal het lichaam receptoren gaan aanmaken. Zo bouw je een tolerantie voor koffie op.

Ruim baan voor het vermoeidheidssignaal

Oké, genen en receptoren dus, maar hoe hangt dit hele verhaal met elkaar samen? Dat zit zo: als je van nature iemand bent die snel cafeïne afbreekt, zul je de effecten van koffie sowieso milder ervaren. De cafeïne krijgt namelijk maar kort de tijd om de receptoren te blokkeren of kan zelfs al afgebroken zijn voordat het überhaupt je hersenen bereikt.

Heb je daarnaast van nature ook nog eens veel adenosinereceptoren? Dan zal koffie nog minder vat op je hebben. De cafeïne die je hersenen wel bereikt, kan dan namelijk niet alle receptoren blokkeren. De vrije receptoren zullen hierdoor alsnog vermoeidheidssignalen naar je hersenen sturen.

Compensatiegedrag

Dit vermoeide gevoel kan compensatiegedrag in de hand werken dat de situatie alleen maar verergert: je gaat meer koffie drinken. Voor even zal dit een effect hebben. Maar uiteindelijk zal het lichaam reageren door nog meer adenosinereceptoren aan te maken. Dan ben je nog verder van huis.

Heb je dus een portie genetische pech, dan zul je die welkome wind in je zeilen van een kop sterke koffie nooit ervaren. Ben je iemand die cafeïne juist traag afbreekt en heb je weinig adenosinereceptoren? Bingo! Dan heb je de juiste genetische mix om na een verkeerd getimed bakkie uren naar het plafond te staren. Gelukkig is de koffie zelf in ieder geval best gezond.

Als je liever iets anders drinkt, is matcha dan een gezond alternatief voor koffie? En is mushroom coffee gezonder dan gewone koffie? En tegenwoordig gooien steeds meer mensen dit door hun koffie, maar hoe gezond is haveremelk?

Bron: *Bron: <https://www.quest.nl/mens/voeding/>*

1825 - De vergeten watersnoodramp van Nederland

Danique Bouman

Nederland kreeg van 3 tot 5 februari 1825 te maken met de zwaarste stormvloed van de negentiende eeuw. Dijkdoorbraken zorgden ervoor dat grote delen van het Zuiderzeegebied overstromden, vooral Friesland en Overijssel werden zwaar getroffen. 379 mensen overleefden de stormvloed niet, toch wordt de watersnoodramp van 1825 vaak vergeten.

Dijkdoorbraken in het Zuiderzeegebied

Op 4 februari 1825 werden de kerkklokken geluid om burgers te waarschuwen voor het naderende water. Het water stond die ochtend met 3,5 meter boven NAP op zijn hoogst. De stormvloed ontstond door een combinatie van een noordwesterstorm en springtij. De harde wind uit het noordwesten stuwde het zeewater landinwaarts en dit zorgde zelfs voor een groot verschil in de waterstand tussen de west- en oostzijde van de Zuiderzee. Zo stond het water bij Amsterdam 2,5 meter hoog, terwijl het water in Genemuiden in Overijssel tot 3,4 meter kwam. De storm leidde tot grote overstromingen van het Deense Nordfriesland tot aan Vlaanderen. In Nederland werden vooral Friesland en Overijssel zwaar getroffen. Dijken waren door eerdere stormen en veel regen verzwakt, waardoor ze op veel plaatsen rondom de Zuiderzee bezweken onder de hoge druk van het water. Dit zorgde ervoor dat Friesland voor bijna twee derde onder water liep. In Overijssel leidde de stormvloed tot 305 slachtoffers en het water wist zelfs Drenthe te bereiken.

Het doorbreken van de dijken in Overijssel gebeurde met zo'n kracht dat inwoners volledig overrompeld werden. Sommige mensen kwamen vast te zitten in hun huizen, terwijl anderen hun huizen niet meer konden bereiken door het snel stijgende water. Woonplaatsen langs de Overijsselse Vecht werden onbereikbaar en het hulpgeroep van mensen die omringd waren door het water werd in de wijde omgeving gehoord. Hulp kwam echter pas de volgende dag, toen schippers uit Dalfsen het lukte door een dijkdoorbraak naar het binnenland te varen en inwoners uit het overstroomde gebied wisten te redden.

Na zo lang in de vrieskou waren veel slachtoffers er slecht aan toe en sommige stortten zelfs in elkaar zodra ze veilig aan boord van het schip waren.

De nasleep van de stormvloed

Toen het water uiteindelijk begon te zakken, werd het duidelijk dat de schade van de stormvloed enorm was. Behalve de vele slachtoffers was een groot deel van de dijken doorgebroken in het Zuiderzeegebied en waren veel huizen zwaar beschadigd. Uiteindelijk duurde het drie maanden voordat de meeste gaten in de zeedijken waren gedicht. In de tussentijd bleef het zoute water op het land liggen, wat ervoor zorgde dat veel landbouwgrond aangetast werd door het zeewater. De nasleep van de ramp stopte hier echter niet, zo brak in de zomer van 1826 door het water dat achterbleef op het land malaria uit. Met name eerder overstroomde gebieden in Noord-Nederland werden zwaar getroffen. De uitbraak werd al snel de Groninger Ziekte genoemd, omdat 10 procent van de bevolking van Groningen overleed aan de ziekte. In Sneek was het sterftecijfer eveneens schrikbarend hoog: het aantal mensen dat overleed was in 1826 verdrievoudigd ten opzichte van voorgaande jaren. De uitbraak van malaria in de zomer van 1826 was dan ook een van de ergste epidemieën die het noorden van Nederland ooit heeft getroffen.

Hulpacties en saamhorigheid

De watersnoodramp zorgde ook voor een sterk saamhorigheidsgevoel onder alle Nederlanders. Dit zorgde ervoor dat spontane hulpacties op gang kwamen onder de Nederlandse bevolking, zoals inzamelingen van geld, kleding en voedsel. Deze inzamelingsacties duurden lang voort, zo werd er door het jaar heen alleen al honderden acties ‘ten bate van de

noodlijdenden’ georganiseerd in Overijssel. Ook kwam er een nationaal gedenkboek voor de Nederlandse watersnoodramp in 1826, wat door veel Nederlanders werd gekocht. Er kwam zelfs steun uit het buitenland voor de getroffen gebieden in Nederland. Zo had Sint-Petersburg zelf in november 1824 te maken gehad met hevige overstromingen. Toen duidelijk werd hoe groot de schade van de

stormvloed was voor Nederland, waren veel inwoners van Sint-Petersburg bereid geld te geven om de slachtoffers van de watersnoodramp te steunen.

Het antwoord op de ramp

Een nationale aanpak om nieuwe overstromingen in het Zuiderzeegebied te voorkomen, kwam er niet in 1825. De kern van Holland was gespaard gebleven tijdens de stormvloed en hier lag voor het bestuur van Nederland toch echt wel de prioriteit. De overstroming van een deel van Noord-Holland in 1916 zorgde er uiteindelijk voor dat er een nationale aanpak kwam om de Zuiderzeeprovincies beter te beveiligen tegen het water. De Zuiderzeewet van 1918 zorgde ervoor dat de Zuiderzee werd afgesloten van de Noordzee. Dit werd gedaan door de komst van de Afsluitdijk en doordat een gedeelte van de Zuiderzee werd drooggelegd. Hiermee kwam er een einde aan de overstromingen die het Zuiderzeegebied al eeuwen hadden geteisterd. Tegelijkertijd zorgde dit ervoor dat de watersnoodramp van 1825 langzaam uit het Nederlandse geheugen begon te verdwijnen.

De vergeten watersnoodramp van Nederland

Toch is het opvallend dat de watersnoodramp van 1825 vaak vergeten wordt in het Nederlandse geheugen. De Nederlandse burger denkt bij een watersnoodramp meteen aan de ramp van 1953, terwijl de stormvloed van 1825 qua omvang en intensiteit vergelijkbaar is met de ramp van 1953. Ook het saamhorigheidsgevoel dat ontstond na de watersnoodramp van 1825 is vergelijkbaar met de reacties op de ramp van 1953. De voornaamste reden is natuurlijk dat de watersnoodramp van 1953 recenter is, maar de ramp van 1953 is ook simpelweg beter gedocumenteerd. Door de komst van de televisie was de media-aandacht tijdens deze ramp groter. Verder heeft de tijdgeest in 1825 ook een rol gespeeld in het vergeten van de stormvloed. In de achttiende en begin negentiende eeuw waren overstromingen in Nederland niet uniek. In de nasleep van de ramp werd er dan ook, zoals bij andere overstromingen, gerekend op de liefdadigheid van landgenoten en minder op de regering van Nederland.

Bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/1825>

Vieze geur uit de gootsteen? Met deze simpele tips los je het op

Gepubliceerd 24 januari 2022 Bijgewerkt 29 juli 2024

Dagelijks spoelen we tijdens de afwas onbedoeld veel viezigheid door het gootsteenputje. Niet vreemd dus als die na een tijdje vieze luchtjes gaat verspreiden. Maar hoe kom je van een stinkende gootsteen af?

Milde geurtjes

In een artikel van RTL Nieuws is te lezen dat een geschikte truc om van de vieze luchtjes uit je gootsteen af te komen, is om simpelweg de waterkoker aan te zetten en wat kokend water in het gootsteenputje te gieten. Dit doodt de bacteriën en neemt de stank weg. Deze tip is vooral geschikt voor wie met milde geurtjes te kampen heeft.

Hardnekkige luchtjes

Is de stank uit je gootsteen hardnekkiger? Dan komt deze tip met baking soda en azijn aan de pas. Mix een handje baking soda met wat water en giet dit in het gootsteenputje. Giet hier vervolgens een kopje azijn achteraan. Neem een beetje afstand, want dit mengsel gaat hard borrelen. Giet na een kwartiertje een waterkoker vol kokend water in de gootsteen. De vieze luchtjes zijn als het goed is verdwenen.

Frisser alternatief

Als je geen schoonmaakazijn in de kast hebt staan, kun je dit ook vervangen door citroen. Dit verdrijft niet alleen de stank, maar voegt ook een frisse citroengeur toe. Je volgt dezelfde stappen als bij de tip hierboven, maar vervangt het schoonmaakazijn door een kopje citroensap. Je kunt dit ook nog mengen met een andere lekker geurend product, zoals lavendelolie.

Stank voorkomen

Het beste is natuurlijk als je de vieze luchtjes uit je gootsteen kunt voorkomen. Geef mufte geurtjes geen kans en geef je gootsteen regelmatig een snelle schoonmaakbeurt. Reinig je gootsteen dagelijks met een schuursponsje of afwasborstel met wat afwasmiddel. Spoel het sop met wat kokend water door het putje. Zo houd je de afvoer vrij van opstoppen en aanslag en voorkom je dat bacteriën, die de stank verspreiden, zich ophopen. Heb je geen gootsteenzeef? Schaf er dan één aan om de meeste viezigheid uit je gootsteenputje te weren.

Bron: <https://www.plusonline.nl/heel-handig/vieze-geur-uit-de-gootsteen-met-deze-simpele-tips-los-je-het-op>

Waarom is februari de kortste maand van het jaar?

Februari is een bijzondere maand. Het telt maar 28 of 29 dagen en is daarmee korter dan de andere maanden. Waarom is nu juist de tweede maand van het jaar de kortste maand? Om deze vraag te beantwoorden moeten we terug naar de tijd van de Romeinen.

Datumloze periode in de kalender van Romulus

De oudste versie van de Romeinse kalender (ca 750 v.Chr.), de kalender van Romulus, had slechts tien maanden van 30 of 31 dagen. Deze kalender begon in maart en eindigde met december (letterlijk: tiende maand). De winterperiode hier tussenin was niet interessant voor de landbouw, daarom vonden de op oogst georiënteerde Romeinen het niet nodig om er een naam aan te geven. De naamloze periode in de kalender functioneerde voor de Romeinen als een schrikkelperiode, zo kon hun maankalender samengaan met het zonnejaar.

Februari als buffermaand

De datumloze winter bleek niet erg praktisch voor datering. In de 7e eeuw v.Chr. - tijdens de regeerperiode van de tweede koning van Rome, Numa Pompilius (ca. 715-672), - werden daarom januari en februari geïntroduceerd als nieuwe maanden voor de naamloze periode. Februari werd hiermee de laatste maand van het kalenderjaar. Het nieuwe kalendersysteem van Numa, bestaande uit 355 dagen, moest voortdurend opnieuw berekend worden om religieuze festivals en andere evenementen te laten passen in het juiste seizoen. Omdat februari de laatste maand was, functioneerde het als de 'buffermaand'.

Kalenderhervorming door politiek spel

In 46 v.Chr. besloot keizer Julius Caesar de kalender te veranderen door het aantal dagen aan te passen. De aanleiding voor de hervorming kwam vermoedelijk voort uit een politiek spel. In de oude kalender van Numa werden er afhankelijk van de stand van de maan dagen toegevoegd aan de maand februari. De hoge priester van Rome observeerde de stand van de maan en was daarom aangewezen om de lengte van het jaar te bepalen. Caesar wilde deze macht van de priester ontnemen en besloot daarom kalenderhervormingen door te voeren.

Juliaanse kalender

In de juliaanse kalender bleven de twaalf maanden behouden maar werd de lengte van het jaar aangepast van 355 naar 365 dagen. Romeinse onderzoekers hadden ontdekt dat de aarde 365,25 dagen nodig had om om de zon te draaien. Daarom werd tevens het schrikkeljaar ingevoerd. Ook al was in de nieuwe kalender februari niet meer de

laatste maand van het jaar, toch bleef het dienen als buffermaand: om de vier jaar kreeg februari een extra dag. Vanwege bijgelovige redenen werd ook de oorspronkelijke lengte van februari, 28 dagen, niet veranderd. Heel wat eeuwen later kwamen wiskundigen erachter dat de juliaanse kalender nog steeds niet synchroon liep met de zon. Daarom werd in 1582, door Paus Gregorius XIII, een nieuwe kalender ingevoerd. Deze gregoriaanse kalender corrigeerde het verschil tussen het kalenderjaar en het zonnejaar.

'Sprokkelmaand'

De Romeinse naam voor februari is Mensis Februarius: 'maand van de zuivering'. Voor de Romeinen was februari de maand van de februaria: de grote reiniging en boetedoening. In februari vonden jaarlijkse reinigings- en vruchtbaarheidsfeesten plaats ter ere van de Romeinse god Februus, de god van de purificatie en de onderwereld. De bijnaam van februari, 'sprokkelmaand', zou kunnen verwijzen naar de vruchtbaarheidsfeesten die plaatsvonden bij de vijand in het Germaanse rijk. De Romeinen noemden deze barbaarse festiviteiten van de Germanen 'spurcalia', naar het Latijnse woord 'spurcus' dat smerig betekent. De bijnaam kan ook afgeleid zijn van het Oudnederlands. In Oudnederlandse teksten wordt soms het woord 'sporcle' gebruikt om februari aan te duiden. Dit zou verwijzen naar het verspringen ('versporkelen') van een dag eens in de vier jaar.

Bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/waarom-is-februari-de-kortste-maand-van-het-jaar>

De naam 'Jessica' is door Shakespeare bedacht

William Shakespeare heeft niet alleen op de literatuur z'n stempel gedrukt. Hij bedacht met z'n werk ook enkele namen die vandaag populair zijn. Het beste voorbeeld is Jessica, een naam die historisch geen referentie heeft voor Shakespeare hem introduceerde in *The Merchant of Venice*. De naam is mogelijk wel afgeleid van de Hebreeuwse mannaam Ischah.

Ook de naam Miranda zou mogelijk voor het eerst door Shakespeare gebruikt zijn. Al is die naam misschien ook van een Latijns woord afkomstig.

Bron: <https://businessam.be/onwaarschijnlijk-feiten-leugens-waarheid/>

V o o r j a a r F i l i p p i n e 2025

[illegible]

In de twee onderstaande kolommen staan de omschrijvingen voor de verticale woorden in de puzzel, te beginnen bij 1, wat ook het startpunt is voor de horizontale, grijze, oplossingsregel.

1	Reis van 24 uur.	8	Zand langs de zee.
2	Niet voor.	9	Plechtige binnenkomst.
3	Iemand die op de hoogte is.	10	30.
4	Op de komen.	11	Nog eens uitleggen.
5	Niet vervulde betrekking.	12	Bezoek.
6	Overblijfsel.	13	Nabootsing.
7	Zeer jong schaap.	14	Waar men recht op heeft.

Oplossingsregel (*grijze regel*)

[illegible]

Er zijn weer een drietal leuke prijsjes beschikbaar!

De ‘Oplossingsregel’ kunt u insturen tot **30 april 2025**

naar: Arend Schoenmaker, Kremersheerd 204,
9737 PH Groningen of via e-mail naar:

33.trein@gmail.com

Vermeld wel uw **naam**, met **mevrouw** of **meneer**, **adres** met **postcode** en **plaatsnaam**, anders weten wij niet, waar het prijsje moet worden bezorgd! Ook graag het nummer waarmee wij u telefonisch kunnen bereiken.

Plezierige puzzeltijd gewenst!

De oplossing van januari / februari jl. was:

“Een vriendelijke groet, doet veel goed”

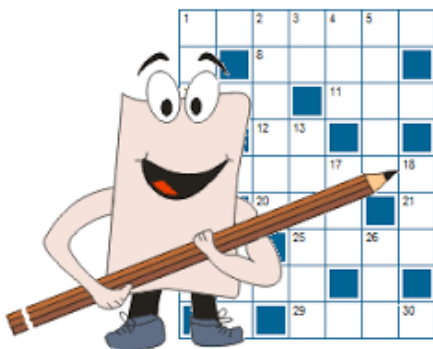
Iedereen hartelijk dank voor de vele oplossingen!

Prijsjes zijn er deze keer voor

Mw. Janny Sulman

Mw. Lies van der Meulen

Mw. Cobi Bolwijn

Muiterij op de Zeven Provinciën

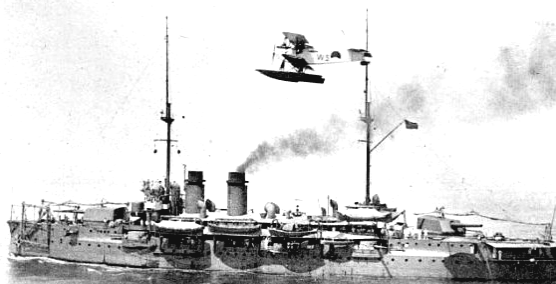
Chayah Visser

Op 4 februari 1933 gebeurde er iets waarvan veel mensen dachten dat het alleen in romans over piraten gebeurde: er brak muiterij uit op een Nederlands marineschip. De bemanning van de kruiser De Zeven Provinciën nam het schip over. Waarom muitten zij, en hoe liep de muiterij af?

De late jaren 20 waren een roerige tijd in de toenmalige kolonie Nederlands-Indië. In 1928-1929

waren er protesten en opstanden tegen de Nederlandse overheersing geweest, vooral aan de oostkust van Sumatra. Daar kwam bovenop dat de Nederlandse regering de tijdens crisis van de jaren 30 flink bezuinigde. Zo wer-

den militaire lonen tweemaal met zo'n 5 procent verlaagd. Maar daar bleef het niet bij. De grote klap kwam toen in 1933 werd bekendgemaakt dat marinepersoneel een salariskorting van 7 procent stond te wachten.

De Zeven Provinciën

De pantserkruiser De Zeven Provinciën was onderdeel van de Nederlandse vloot bij Indië, toentertijd een Nederlandse kolonie (1816-1949). De Zeven Provinciën is niet te verwarren met het vlaggenschip van Michiel de Ruyter met dezelfde naam. De betreffende pantserkruiser is het zesde schip die de naam De Zeven Provinciën droeg.

Op 2 februari 1933 vertrok het marineschip vanaf Soerabaja om als oefening rond Sumatra te varen. De bemanningsleden bestonden uit zowel Nederlandse als Indische matrozen en officieren. Toen het schip op 3 februari voor anker ging bij Koeta Radja, nu Banda Atjeh, bereikte hen het nieuws dat de salarissen zouden worden gekort en dat er honderden matrozen in Soerabaja uit protest hun werk hadden neergelegd. Tientallen matrozen waren hiervoor gearresteerd, wat voor enorme verontwaardiging en woede zorgde onder de bemanning van De Zeven Provinciën.

Muiterij

Er werd door een groep bemanningsleden besloten om op 4 februari 1933 het schip over te nemen. Op het moment dat de commandant en een aantal officieren aan wal waren, grepen ze hun kans om wapens buit te maken en de aanwezige officieren te gijzelen. De muiters lichtten het anker, voeren de zee op en zonden een telegram uit: 'De Zeven Provinciën tijdelijk in handen genomen door bemanning, alles gaat gewoon zijn gang, stoomen op naar Soerabaja, geen geweld in den zin, doch protest onrechtvaardige salariskorting en gevangenneming marinemannen Soerabaja, alles wel aan boord. Bemanning.' Daarna kwam er een toevoeging: 'Absoluut geen communistische neiging.' Het is tot op de dag van vandaag niet geheel duidelijk uit wie de groep muiters bestond, wie de leiding had, en of dit Nederlandse of Indische bemanningsleden waren. Maar er deden toentertijd vele theorieën de ronde, die grote gevolgen zouden hebben.

Reacties in Nederland

De muiterij werd in eerste instantie door linkse politici gesteund. Zo riep de sociaal-democratische Jacques de Kadt matrozen en soldaten op om zich achter de muiterij te scharen. Ook Henk Sneevliet, van de Revolutionaire Socialistische Partij, juichte de muiterij toe. Beiden werden later voor deze uitspraken gearresteerd.

Maar rechtse politici veroordeelden de muiterij ten strengste. Hoewel in de telegrammen duidelijk werd gesteld dat de muiters 'absoluut geen communistische neiging' hadden, was men bang dat de muiterij een communistische revolutie zou kunnen ontketenen, al was het maar doordat eventuele revolutionairen geïnspireerd zouden raken. Op 6 februari plaatste de liberale krant Het Vaderland een interview met Hendrik Colijn, de leider van de Anti-Revolutionaire Partij. Daarin zegt hij: "De hoofdzaak is dat er een klaar geval van muiterij is, dat die muiterij moet worden onderdrukt, zoo nodig door het schip met een torpedo naar de bodem van de Oceaan te zenden".

Ook andere politici waren bang voor een revolutie. Op 7 februari zei Laurentius Deckers, minister van Defensie (Rooms-Katholieke Staatspartij), in de Tweede Kamer dat de muiterij een misdrijf was dat niet kon worden getolereerd. Zo wilde hij 'ingrijpende maatregelen' nemen 'tegen verderfelijke invloeden, die de geesten hebben rijp gemaakt tot aanranding van het gezag door landsdienaren, die vrijwillig den plicht op zich hebben genomen, dat gezag te dienen'.

Gebombardeerd

Het kabinet Ruijs de Beerenbrouck III besloot uiteindelijk tot het beëindigen van de mouterij. Op 10 februari werd er vanaf een Dornier-Wall-vliegboot een bom op het voorschip van de De Zeven Provinciën gegooid. Hierbij vielen er in totaal 24 doden en zo'n 21 gewonden. De marineleiding had echter de opdracht gegeven tot een waarschuwings-schot voor de boeg van het schip. Al zou later ook verteld worden dat de piloot in het geheim de opdracht had gekregen om wél raak te gooien. Na het bombardement gaven de muiters zich over. De muiters werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van een paar maanden tot 18 jaar.

Nasleep

De sociaaldemocraten kregen de schuld voor de mouterij. Zelf begaven zij zich in een lastige positie, zo stonden zij niet achter het bombardement, maar ook niet achter de mouterij. Toch werd er hard tegen hen opgetreden. Zo mochten militairen niet langer lid zijn van de VARA, de NVV en de SDAP, voorloper van de PvdA, en mochten ze de Arbeiderspers niet meer lezen. Datzelfde jaar werd een ambtenarenverbod ingesteld, waarin overheidspersoneel geen lid mocht zijn van groeperingen die tegen het Nederlandse regeringsstelsel waren. De SDAP probeerde zich op haar beurt zo veel mogelijk van eventuele revolutionaire bewegingen te distantiëren.

Bron: <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/mouterij-op-de-zeven-provincien>

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING DE MEERWAARDE

Alleen begrafenissen / geen crematies

Uw uitvaartbegeleider vanaf
het overlijden van uw dierbare!

Douwe Jan Moesker

Het verzorgingsgebied is Groningen, Drenthe
en op verzoek elders.

Belangrijk: Wij verzorgen de begrafenis
ongeacht waar u verzekerd bent!

Maak vrijblijvend een afspraak voor
o.a. het laatste wensenformulier

Nu regelen geeft rust!

www.de-meerwaarde.nl
uitvaart@de-meerwaarde.nl

Melden bij overlijden 06-54248024 | 24h

Computer Vragende Wijs 231 (Herh.202) apr.-mei 2025)

Beste muziek liefhebbers, buiten de positieve reacties over het ophalen van de muziekstukken, kreeg ik ook enige vragen over het niet kunnen inschakelen van het volledige (grote) video-scherm.

Oplossing van dit probleem is het volgende: klik op het blauwe woord “**Inloggen**”, rechts bovenin uw scherm.

U vult hier uw E-mailadres in en vervolgens uw Wachtwoord, daarna drukt u op de toets **Enter** en u kunt het volledige scherm weer in- en uitschakelen d.m.v. van de 4 driehoekjes, rechts onderaan in het video-beeld, en de ‘schade’ is hersteld.

De volgende muziekstukken, met de code, ziet u hieronder:

Ga met God en Hij zal met jou zijn! Uit het Liedboek nr: 416.

www.youtube.com/watch?v=9Cxcqu3U5Hc

Welk een Vriend is onze Jezus. Uit de Bundel van Johannes de Heer.

www.youtube.com/watch?v=cjTVz8CFWUg

Stay with me till the morning (Blijf bij mij tot de ochtend)

www.youtube.com/watch?v=i_mPhsuRxQM

Deze ontroerende melodie wordt gezongen door :
Jenna Lee-James van “The New London Chorale”
in de Max Proms. Duurt ruim 4 minuten.

You ‘ll never walk alone. (Je zult nooit alleen lopen!)

André Rieu & His Johann Strauss Orchestra,
live in Maastricht. Ontroerende weergave van ruim 5 minuten.

www.youtube.com/watch?v=x3aGlKYIEiY

Bij de reclame kunt u ook (met de muis) rechts klikken op “overslaan”

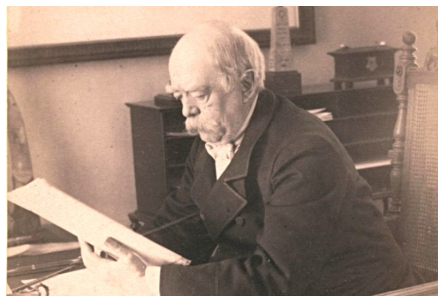
Graag tot een volgende keer.

© Arend Schoenmaker, Ambas. Senior Web

Nederland dankt ziektekostenstelsel aan rijkskanselier Bismarck

Ronald Frisart¹ laatste update: 21 februari 2025

De manier waarop Nederlanders zijn verzekerd tegen ziektekosten is te danken aan de Duitse rijkskanselier Otto von Bismarck (1815-1898). Later is er natuurlijk nog heel wat aan gesleuteld, maar het fundament waarop het Nederlandse ziektekostenstelsel ook anno 2025 nog rust, legde Bismarck met een in 1883 door het Duitse parlement aangenomen wet.

‘IJzeren kanselier’ Otto Eduard Leopold von Bismarck-Schönhausen slaagde er in 1871 in uit een kleine dertig staten, staatjes, prins- en hertogdommen één Duits (keizer)rijk te smeden. Socialisten en andere radicale vernieuwers beschouwde de conservatieve politicus als het grootste gevaar voor zijn staatkundige schepping. Daarom kwam hij in 1878 met de Socialistenwet (officieel: Gesetz gegen die gemeingefährlichen Bestrebungen der Sozialdemokratie). Socialistische verenigingen, vergaderingen en drukwerk die mikten op ingrijpende maatschappelijke veranderingen werden verboden. Op grond van deze wetgeving belandden zeker 1.500 mensen achter de tralies.

Daarbij had Bismarck wel één probleem. Gezien hun parlementaire onschendbaarheid kon hij de sociaaldemocratische leden van de Reichstag niet aanpakken. Zij mochten ook deelnemen aan verkiezingen. Om hen de wind uit de zeilen te nemen bedacht Bismarck een wet die hij op 15 juni 1883 door de Rijksdag loodste: Gesetz Betreffend die Krankenversicherung der Arbeiter (ziektekostenverzekering voor arbeiders).

Al eeuwen bestonden in Duitsland en elders in Europa particuliere initiatieven om mensen tegen ziekte te beschermen, en er bestonden ook onderlinge kassen (ziekenfondsen) die zich bezighielden met de financiële kant van de gezondheidszorg. Maar wat Bismarck in 1883 deed, was nog niet eerder vertoond. Hij kwam met een nationaal ziektekostenstelsel onder de vleugels van de staat, dat wil zeggen dat de Duitse staat de belangrijkste regels bepaalde. De uitvoering werd echter overgelaten aan particuliere fondsen en zorgverleners.

Verplichte deelname

Een kernpunt van Bismarcks wet was dat steeds meer Duitsers (het begon in 1884 met tien procent van de bevolking) werden verplicht tot deelname aan het ziektekostenstelsel. Even belangrijk was de bepaling dat de kosten voor het stelsel van ziektekostenverzekering moesten

worden opgebracht door werkgevers en werknemers samen. Dat woog zwaar, want eerder waren veel arbeiders onverzekerd omdat ze de premie voor vrijwillige deelname aan een ziektekas niet konden betalen. Werklozen vielen in Bismarcks oorspronkelijke wet overigens nog buiten de boot.

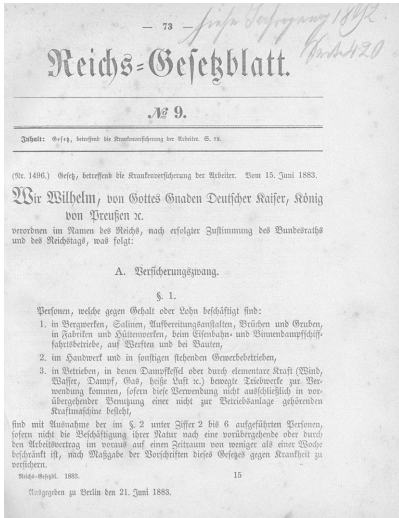
In Nederland werd eind negentiende, begin twintigste eeuw flink gedebatteerd over het ziektekostenstelsel hier. Ook Nederland kende tal van particuliere fondsen, maar geen rol voor de staat. Kon en moest dat niet anders? De politiek kwam er niet uit, al was het maar omdat diverse initiatieven doodliepen

doordat kabinetten en coalities elkaar afwisselden.

Tweede Wereldoorlog

Maar toen kwam de Tweede Wereldoorlog en de bezetting van tal van landen door Duitse troepen. In Nederland doorbrak de bezetter de vooroorlogse patstelling. Dat gebeurde met het oog op inschakeling van de Nederlandse economie bij de Duitse. Op grond van het Ziekenfondsenbesluit van 1 november 1941 werd een verplichte ziektekostenverzekering ingevoerd. De voornaamste kenmerken daarvan waren rechtstreeks ontleend aan Bismarcks wet uit 1883. Daarmee kwam een einde aan de slepende discussie of de staat wel of niet een rol mocht en moest spelen in de zorg. Werkende Nederlanders met een inkomen onder een door de overheid bepaalde grens werden verplicht zich bij een ziekenfonds te verzekeren. De werkgever moest de helft van de premie opbrengen

Het betekende na enige tijd dat 45 procent van de Nederlandse bevolking verplicht was aangesloten bij een ziekenfonds. Het verzekerde pakket voorzag in medicijnen, medisch-specialistische zorg en ziekenhuiszorg. Nog eens 15 procent van de Nederlanders (met inkomens boven de grens)

verzekerde zich vrijwillig bij een ziekenfonds en 30 procent deed dat bij een particuliere ziektekostenverzekeraar. De overige 10 procent van de Nederlanders was onverzekerd tegen ziekte, maar kon een beroep doen op de Armenwet die van kracht bleef tot 1965.

Succes

Het Bismarck-model van ziektekostenverzekering werd in diverse opzichten een succes. Een studie uit 2018 wees uit dat rechtstreeks aan deze wettelijke regeling kan worden toegeschreven dat het sterftcijfer onder Duitse handarbeiders tussen 1884 en 1900 daalde met 8,9 procent. Verder is opvallend dat de voornaamste kernmerken van Bismarcks geesteskind nog altijd te herkennen zijn in ziektekostenstelsels in allerlei landen, waaronder Nederland. Maar het politieke doel dat Bismarck in 1883 voor ogen had, namelijk de socialisten een halt toeroepen, werd niet bereikt. De Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD) werd in 1912 de grootste fractie in het Duitse parlement.

Naast het Bismarck-model zijn er meer ziektekostenstelsels. Het bekendste is het Beveridge-model. Dat is genoemd naar de Britse econoom en liberaal politicus William Henry Beveridge (1879-1963). In 1942 kwam hij met het rapport Social Insurance and Allied Services. De in 1945 gekozen Labour-regering gebruikte het als basis voor de opbouw van de Britse welvaartsstaat. Een belangrijk onderdeel daarvan werd de National Health Service (NHS). Die NHS en alles wat er aan ziekenhuizen en andere voorzieningen bij hoort, zijn eigendom van de staat. De kosten worden niet zoals in het Bismarck-model betaald uit premies, maar door de Britse schatkist, dus uit belastingopbrengsten.

Bron: <https://historiek.net/nederland-dankt-ziektekostenstelsel-aan-rijkskanselier-bismarck/>

1 Ronald Frisart (1955) werkte in loondienst 42 jaar als journalist, soms regionaal, maar vooral op de gebieden binnenland, buitenland en economie. Eerst voor het ANP, daarna voor (combinaties van) Haarlems Dagblad/IJmuiders Courant, Leidsch Dagblad, De Gooi- en Eemlander en Noordhollands Dagblad. Ook werkte hij nu en dan voor de regionale krantenclub Gemeenschappelijke Persdienst (GPD), zoals in 1997/1998

Inloggen op de website ANBO-PCOB

Als ANBO-PCOB-lid kunt u inloggen op de website. U krijgt dan toegang tot informatie die alleen toegankelijk is voor leden, zoals:

- de digitale en gesproken versie van OuderenWijzer,
- voorbeeldbrieven van ons Adviesteam
- Checklists
- direct opvragen van de Tipgidsen
- hoe u gebruik kunt maken van de ledenvoordelen

Daarnaast kunt u hier uw gegevens inzien, beheren en wijzigen. Ook kunt u aangeven of en welke communicatie, bijvoorbeeld nieuwsbrieven of post, u van ons wilt ontvangen. Maar ook welke thema's en onderwerpen u interesseren en of u deel wilt nemen aan onderzoeken, enquêtes, webinars en bijeenkomsten.

Hoe u kunt inloggen

Ga naar de volgende website:

<https://anbo-pcob.nl/over-ons/inloggen-op-de-website/>

hier wordt je verder geholpen om je aan te melden..

Kijk ook eens op onze afdelingssite.

Er zijn twee mogelijkheden om op onze nieuwe website te komen.

1. Je logt in met je persoonlijke inlognaam en wachtwoord. (zie hierboven) Je komt dan op je privé omgeving. Je herkent dit doordat je naam duidelijk in beeld staat.

Ga naar tab afdelingen en klik hierop. Scrol naar beneden en geef dan de naam van je afdeling dus in ons geval Groningen. Klik op zoeken.

Bij het nieuwe blad klik je linksonder op het pijltje

Je bent nu op de afdelingensite.

2. Als je niet via je privé omgeving naar de afdelingen site wilt type dan in de browser het volgende adres :

<https://anbo-pcob.nl/afdelingen/groningen/>

Je gaat nu rechtstreeks naar de website van onze afdeling.

TIP:

Maak van beide mogelijkheden een snelkoppeling op uw werkblad..

Keuze 1. <https://anbo-pcob.nl/account/inloggen/>

Keuze 2. <https://anbo-pcob.nl/afdelingen/groningen/>

Fatale fouten uit het verleden

Een kleine wereldgeschiedenis in 50 mislukkingen

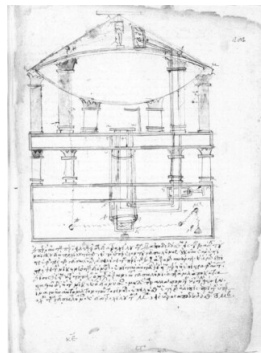
In het handzame boek Een kleine wereldgeschiedenis in 50 mislukkingen zijn uiteenlopende historische ‘blunders’ samengebracht. Een groot deel ervan betreft fouten van machthebbers in vredes- en oorlogssituaties en dan vooral strategische. Maar er zijn ook andere, zoals op het gebied van de ecologie, religie, chemie, geneeskunst en economie.

Helaas ontbreekt een wat diepgaander analyse in de inleiding van het boek, die niet verder komt dan een verdeling in vier categorieën: heroïsche (waarbij getracht wordt iets te volbrengen dat nooit eerder is gedaan), onmogelijke (maar die wel iets onverwachts opleveren), veranderingen die anders uitpakken dan verwacht, en tenslotte: de kleine foutjes met grote gevolgen. De mislukkingen worden vervolgens door de Engelse auteur Ben Gazur op chronologische basis besproken, met als hoofdstukken Oudheid, Middeleeuwen en De moderne wereld.

Een mislukte studie

Het levert soms verrassende verhalen op, zoals dat van Darwin: hij stopte zijn studie medicijnen, mede omdat hij geen operaties kon aanzien. Vervolgens moest hij van zijn vader theologie gaan studeren. Maar hij had eigenlijk alleen maar belangstelling voor dieren en natuuronderzoek. De Brit werd uitgenodigd mee te gaan met de HMS Beagle en onderweg tijdens bezoeken aan allerlei landen ontwikkelde hij zijn evolutietheorie, wat nooit gebeurd was als zijn studie medicijnen geen mislukking was geweest.

Of het verhaal van farao Achnaton die er, tot de komst van Toetanchamon, voor zou hebben gezorgd dat Egypte vijf jaar lang slechts één god aanbad (het idee dat hij het monotheïsme in Egypte introduceerde, is echter een misvatting). De uitvindingen van Heron uit Alexandrië waren zeker geen mislukkingen, maar hun tijd ver vooruit. Hij ontwierp een mechanisme om wijkwater uit te delen aan gelovigen, een ander om onweer na te bootsen met ballen die op een trommel vallen, en de belangrijkste, de aeolipile, waarmee warmte via stoom werd omgezet in beweging. Als deze

‘stoommachine’ productief was gemaakt, had dat destijds al tot veel arbeidsbesparing kunnen leiden, maar het duurde tot de negentiende eeuw voordat de stoommachine ‘herondekt’ werd.

Chinese alchemisten slaagden er niet in met hun zoektocht het eeuwige leven te bereiken, maar ontdekten zo wel ‘als bijproduct’ buskruit, dat juist door zijn explosieve kracht tot de vervroegde dood van miljoenen slachtoffers leidde.

Grote gevolgen

Onder de categorie ‘kleine foutjes met grote gevolgen’ valt onder andere Columbus. Hij faalde enigszins; wilde een eenvoudige route naar Indië vinden, maar door een vergissing tussen Romeinse en Arabische mijlen, met als gevolg foutieve berekeningen, kwam hij in Amerika terecht. Bell vond de telefoon niet door een reken-, maar door een vertaalfout in een Duitse tekst uit. En Alexander Fleming ontdekte penicilline mede doordat hij zijn preparaten liet vervuilen. Een ander – noodlottig – toeval trof aartshertog Franz Ferdinand, erfgenaam van de Oostenrijks-Hongaarse troon. Hij kon in 1914 neergeschoten worden, doordat zijn chauffeur een verkeerde straat insloeg. Dit gebeurde slechts een moment nadat er al een mislukte aanslag met een bom op de auto gepleegd was, die doel miste. In die bewuste zijstraat bevond zich op dat moment een vijandige schutter, die wel doel trof, wat uiteindelijk tot de Eerste Wereldoorlog leidde.

Ook zijn er mislukkingen die aanvankelijk een succes leken, zoals gelode benzine (door toevoeging van tetra-ethyllood), ontdekt door Thomas Midgley jr., wat via luchtvervuiling leidde tot volgens sommige schattingen wel 100 miljoen vroegtijdige sterfgevallen. De vervolgens door Midgley ontdekte Freon werden later bekend als ‘cfk’, die de ozonlaag ernstig aantast. En alsof dat nog niet genoeg was, zorgde de scheikundig ingenieur ook voor zijn eigen dood. Hij werd op oudere leeftijd getroffen door polio, ontwikkelde een mechanisme om zelfstandig uit bed te kunnen komen, raakte verstrikt in de kabels en stierf vervolgens door verstikking.

Rampen

Ook zijn er de ecologische rampen, soms veroorzaakt door meegebrachte ziekten door kolonisten. Zij waren niet alleen een ramp voor de Amerikaanse (en andere inheemse) bevolkingen. Ook dieren en planten die worden uitgezet in andere landen en continenten veroorzaakten

soms plagen doordat de plaatselijke flora en fauna er niet tegen opgewassen bleken. Een voorbeeld is de invoer van de reuzenpad in Australië door goedwillende wetenschappers in de jaren dertig van de vorige eeuw vanuit Centraal Amerika. Daar hielp hij de keverplagen in rietsuikerplantages bestrijden, maar in Australië waren er geen natuurlijke vijanden en explodeerde de populatie tot 200 miljoen exemplaren. De huid van de pad is giftig voor andere dieren. De biodiversiteit is door deze invasieve soort in delen van Australië ernstig gedaald.

Veel mislukkingen die in het boek worden behandeld en die grote maatschappelijke gevolgen hadden, liggen op het gebied van economische en militaire macht. In de zeventiende eeuw zorgde de tulpenmanie in Nederland voor economische opschudding, terwijl de enorme hoeveelheid goud die de Malinese heerser Moussa meebracht tijdens zijn pelgrimstocht naar Mekka, leidde tot een sterke daling van de goudwaarde. Hierdoor raakte de Egyptische economie zo ontregeld dat het tientallen jaren duurde voordat deze herstelde.

Bij de landbouw-collectivisering van de Sovjet-regering werden 25.000 getrouwe fabrieksarbeiders ingezet om weigerachtige boeren op het land te gaan helpen, waarna oogsten totaal mislukten en er een hongersnood ontstond, waardoor volgens Gazur vier miljoen mensen overleden.

Oorlog

Tenslotte is er de meest uitgebreide categorie: oorlog en strategie. De Byzantijnen verloren de slag om Constantinopel in de vijftiende eeuw mede doordat ze bronsgieter Orban, bekend om zijn enorme kanonnen, te duur vonden, terwijl de Ottomanen hem wel inschakelden. Een andere strategische mislukking was de inzet van een kudde van duizend koeien door Songhai tegen het Marokkaanse leger; door het lawaai en de knallen sloegen de dieren op hol en keerden terug. Ook het harde optreden van de Romeinen tegen christenen had volgens Ben Gazur een averechts effect: deze aanpak leidde juist tot meer martelaren en de groei van het christendom.

Tijdens een ‘vredesbijeenkomst’ in een kerk in het twaalfde eeuwse Ehrfurt, waarbij een conflict tussen twee landgraven tot een goed einde gebracht moest worden, stortten vloeren in en vielen edelen in de latri-nekuil eronder, waarin de uitwerpselen van de monniken terecht kwamen. Zestig ‘gevalleden edellieden’ overleefden het niet. Een positief ‘bijproduct’ was wel, dat het conflict daarna werd bijgelegd.

Napoleon's grote fout was Rusland te willen veroveren, maar de koude omstandigheden daar te onderschatten. Een kernoorlog werd voorkomen door de Rus Stanislav Petrov die subordinatie pleegde door niet op de Rode Knop te drukken, nadat er melding was gemaakt van een vijandige kernaanval. Hij meldde zijn superieuren slechts dat er een storing was. Door zijn handelen werd wellicht een mega-mislukking, die allang boven onze hoofden hing en voor de hele wereld fataal had kunnen aflopen, voorkomen.

Het is best wel aardig om de blik eens om te keren, te richten op wat er niet goed is gegaan, in plaats van te kijken naar successen, wat men veel eerder geneigd is te doen. Jammer is alleen dat het hier bij een wat gemakkelijke chronologische opsomming blijft, zonder verdere analyse. Hiermee is dit boekje niet 'de 51ste mislukking', maar deels wel een gemiste kans.

Bron: <https://historiek.net/fatale-fouten-uit-het-verleden/>

Ontmoet andere ANBO-PCOB leden op het digitale ontmoetingsplatform Trefpunt!

Wilt u in contact komen met andere ANBO-PCOB-leden?

Trefpunt is hét platform om nieuwe contacten te leggen. U vindt onder ander het Ledenprikbord, een goede plek om regelmatig te bezoeken: hier worden oproepen gedeeld zoals hulp bij een fotoboek, een oproep om samen te reizen of het starten van een kookclub!

U kunt ook een groep aanmaken of eraan deelnemen, zoals de populaire cultuur-, boeken- of fotografieclub. Zo kunt u ervaringen delen en nieuwe ideeën ontdekken. Maak gemakkelijk uw profiel aan via de onderstaande QR code of kopieer bijgevoegde link.

<https://www.uwtrefpunt.nl/>

Belastingservice

ANBO-PCOB helpt u thuis met het invullen van de aangifte inkomstenbelasting. Ook checkt ANBO-PCOB mogelijke huur- en zorgtoeslag. Zo weet u zeker dat alles goed wordt ingevuld. Wij helpen alle leden, ongeacht inkomen!

Wilt u ook graag hulp met uw aangifte inkomstenbelasting of bij het aanvragen van zorg- en/of huurtoeslag? Meld u aan voor de ANBO-PCOB Belastinghulp en krijg:

- Hulp van een goed opgeleide vrijwilliger (belastinginvuller) bij u thuis
- Hulp bij het (digitaal) invullen, controleren en indienen van uw belastingaangifte
- Een gratis check van uw recht op zorg- en/of huurtoeslag
- Waar nodig hulp (op afstand) bij het aanvragen van uitstel
- Een handige belasting bewaarmap voor volgend jaar

U kunt vanaf 1 maart 2025 uw belastingaangifte in dienen. Wij helpen u graag met het invullen van uw belastingaangifte. Heeft u nog vragen hierover? Bel dan met onze belastinghulp

op telefoonnummer 0348 - 46 66 66.

Rijbewijskeuring 75⁺

GOEDKOPE RIJBEWIJSKEURING SENIOREN.

Senioren, chauffeurs met rijbewijs C/D/E en overige automobilisten die voor verlenging van hun rijbewijs moeten worden gekeurd, kunnen hiervoor terecht bij de RijbewijskeuringsArts.

Voor informatie en een afspraak belt u naar het landelijke afsprakenbureau: 036-7200911. Zelf een datum reserveren kan via de website:

www.rijbewijskeuringsarts.nl

Tarieven (incl. BTW): 75+ B/E € **45,12** voor u als ANBO-PCOB lid.

Voordat u naar de keuring gaat dient er eerst een Gezondheidsverklaring gekocht te worden. Deze is verkrijgbaar bij de gemeente of via internet op *mijnncbr.nl* (inloggen met uw DigiD).

U beantwoordt de vragen en stuurt de Gezondheidsverklaring (al of niet digitaal) naar het CBR. Het kan een aantal weken duren voordat u de papieren die de arts moet invullen thuisgestuurd krijgt van het CBR (per post of via de mail).

De verwerking en beoordeling door het CBR kan enkele maanden in beslag nemen. Geadviseerd wordt om ruim van tevoren een afspraak te maken voor de keuring.

Wijzigingsformulier

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Lidnummer:

Bij verhuizing

Nieuw adres:

Postcode:

Woonplaats:

(bij verhuizing naar een andere woonplaats wordt u automatisch overgeschreven naar die afdeling)

Opzeggen lidmaatschap

Reden van opzegging:

.....

Opzeggen i.v.m. overlijden is per direct.

Datum overlijden:

De opzegging dient **vóór 1 december 2025** bij de ledenadministratie binnen te zijn.

Sturen naar:

PCOB, Berkenlaan 162, 9741 JT Groningen

E-mailen kan ook: groningen@pcob50plus.nl

Adressen WIJ-teams (steun- en informatiepunt voor wonen, zorg en welzijn)

WIJ Beijum

(Beijum, Noorderhoogebrug en De Hunze / Van Starkenborgh en Witte Lam)

Melsemaheerd 2 9736 EN Groningen

T: 050 549 71 31 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijbeijum@wij.groningen.nl

Open: Maandag 10:00 – 13:00 uur

Dinsdag 13:30 - 16:30 uur

Woensdag 09:00 - 12:00 uur

Donderdag 13:30 - 16:30 uur

Vrijdag 10:00 - 12:00 uur financieel spreekuur

WIJ Corpus den Hoorn

(Corpus den Hoorn, Hoornsewijken en Piccardthof.)

Paterswoldseweg 267 9728 AC Groningen

De ingang om de hoek aan de Laan van de Vrijheid bij Mennos Kookerij

T: 050 367 9120 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijcorpusdenhoorn@wij.groningen.nl

Open: Maandag /Woensdag/Vrijdag 09:00 - 13:00 uur

Dinsdag/Donderdag 09:00 - 17:00 uur

WIJ Hoogkerk

(Hoogkerk, Leegkerk, Gravenburg en De Buitenhof.)

De Verbetering 3 9744 DZ Groningen

T: 050 367 45 66

E: wijhoogkerk@wij.groningen.nl

Open: ma t/m vrij 09:00 – 17:00 uur

WIJ Rivierenbuurt

(Rivierenbuurt, Zeeheldenbuurt, Badstratenbuurt, Laanhuizen, Grunobuurt, Herewegbuurt, Oosterpoortbuurt en de Meeuwen)

Paterswoldseweg 267 9728 AC Groningen

De ingang om de hoek aan de Laan van de Vrijheid bij Mennos Kookerij

T: 050 367 9120 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijrivierenbuurt@wij.groningen.nl

Open: Maandag /Woensdag/Vrijdag 09:00 - 13:00 uur

Dinsdag/Donderdag 09:00 - 17:00 uur

WIJ Lewenborg

(Lewenborg, Drielanden, Noorddijk, Oosterhoogebrug, Harkstede, Klein Harkstede, Lageland, Meerstad, Ulgersmaborg, Ruischerbrug, Ruischerwaard, Euvelgunne, Roodehaan, Middelbert en Engelbert.)

Kajuit 4 9733 CA Groningen

T: 050 367 4002 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijlewenborg@wij.groningen.nl

Open: maandag en dinsdag 10:00—13:00 uur

WIJ Oosterparkwijk

(Oosterparkwijk en de Woonschepenhaven)

Heesterpoort 1 9713 KX Groningen

T 050 367 89 60 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E wijooosterparkwijk@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-13:00 uur

Wij Schilderswijk/Centrum.

Contactgegevens

*(Schildersbuurt, Noorderplantsoenbuurt, Oranjebuurt, Kostverloren, Hortus-
buurt, A-Kwartier, Ebbingekwartier, Binnenstad en Binnenstad-Oost.)*

Heesterpoort 1 9713 KX Groningen

T 050 367 72 02 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijchilderswijkcentrum@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-13:00 uur

WIJ Selwerd

(Paddepoel, Tuinwijk en Selwerd)

Vensterschool, Eikenlaan 288-6 (begane grond) 9741 EW Groningen

T: 050 367 42 20 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur

E: wijselwerd@wij.groningen.nl

Open: maandagmorgen 09:00 - 13:00 uur

donderdagmiddag 13:00 - 17:00 uur

WIJ Vinkhuizen

(Vinkhuizen, De Held, Reitdiepwijk en Dorkwerd.)

Boraxstraat 2 (achterzijde MFC 't Vinkhuys) 9743 VP Groningen

T: 050 367 6303 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur.

E: wijvinkhuizen@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-17:00 uur

WIJ Korrewegwijk

*(De Korrewegwijk, Tuindorp de Hoogte, Professorenbuurt, Cortingborg, Sel-
werderwijken, Indische buurten en De Hoogte)*

Floresplein 19 9715 HH Groningen

T 050 367 40 06

E wijkorrewegwijk@wij.groningen.nl

Open: maandag t/m vrijdag 09:00-13:00 uur

Vrijdagmorgen 09:30 - 11:30 uur financieel spreekuur op af-
spraak

WIJ De Wijert

(Helpman, Coendersborg, Villabuurt, De Linie / Europapark en De Wijert.)

Paterswoldseweg 267 9728 AC Groningen

De ingang om de hoek aan de Laan van de Vrijheid bij Mennos Kookerij

T: 050 367 91 20 maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur

E: wijdewijert@wij.groningen.nl

Open: Maandag /Woensdag/Vrijdag 09:00 - 13:00 uur

Dinsdag/Donderdag 09:00 - 17:00 uur

Bestuur afdeling Groningen van de ANBO-PCOB	
Voorzitter	Sylvia Oosterhuis
☎ 06 373 078 36	
✉ sylvia.oosterhuis@gmail.com	
Secretaris	André Horenberg
Berkenlaan 162	9741 JT Groningen
☎ 050 571 78 00	
✉ groningen@pcob50plus.nl	
Penningmeester	Henk Steegstra
☎ 06 553 607 38	
✉ henk.steegstra@wxs.nl	

Contributie:

Voor alleenstaanden: € 37,50 per jaar

Voor echtparen: € 65,00 per jaar

Girorekening:

NL14 INGB 000531 0421

t.n.v. PCOB afd. Groningen

